

รายวิชา การงานอาชีพ

รหัสวิชา ง๒๒๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ผักสามัญประจำบ้าน

เรื่อง สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์
จากพืชสมุนไพร

ครูผู้สอน ครูณภัทร กาญจนะพังคะ



สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ จากพืชสมุนไพร





จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกสรรพคุณของพืชสมุนไพรที่นำมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้
๒. อธิบายขั้นตอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร
๓. แปรรูปผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพรได้ตามขั้นตอน
๔. เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านสมุนไพรไทย

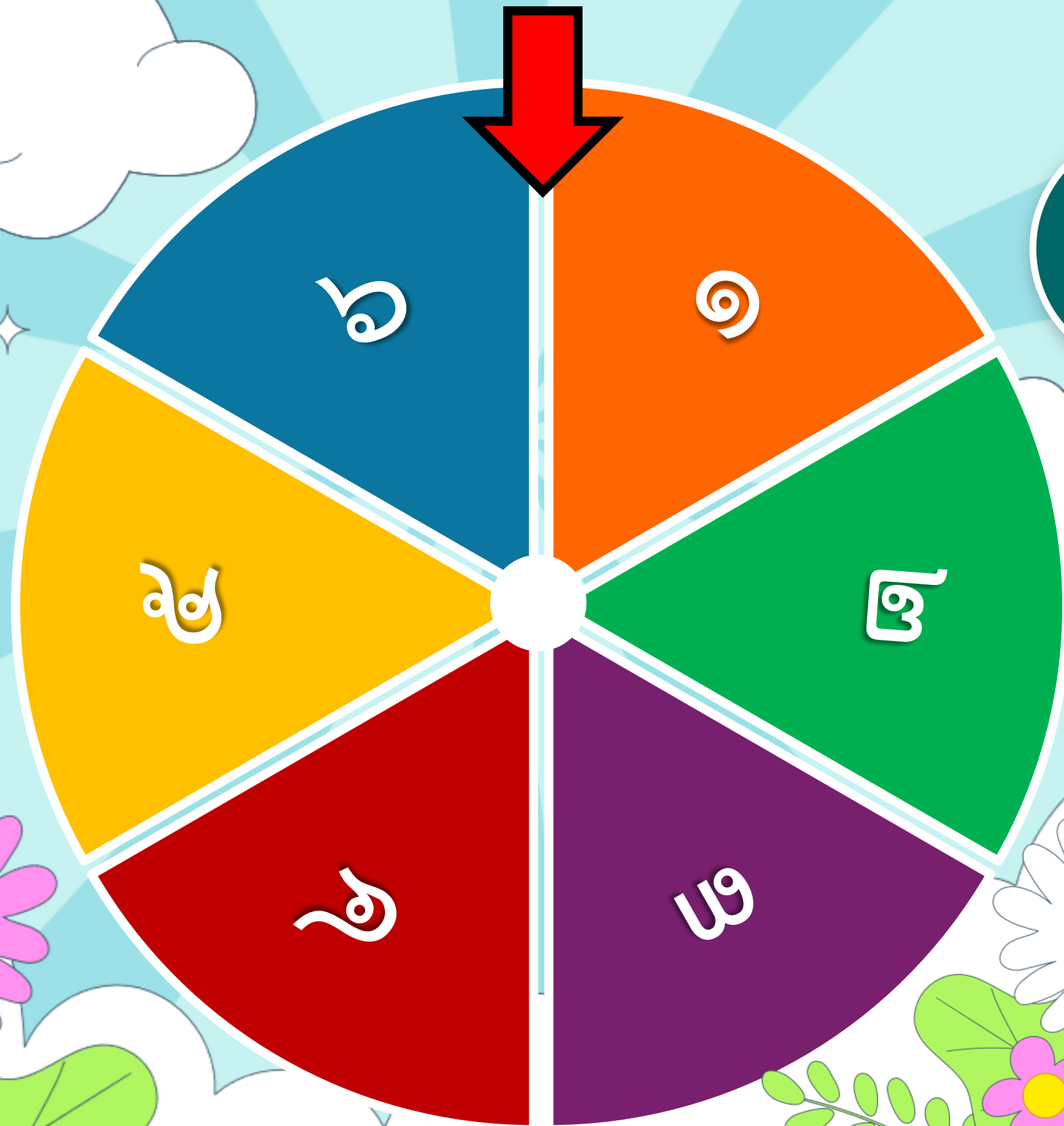


ลุ่มวงล้อกลุ่ม

นักเรียนจำแนกประเภทตัวอย่าง
ผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพรที่ครูเตรียม
ให้ถูกต้องตามลักษณะการใช้ประโยชน์



สุมวงล้อกลุ่ม



ตัวอย่างขั้นตอนการทำน้ำมันบัวบก

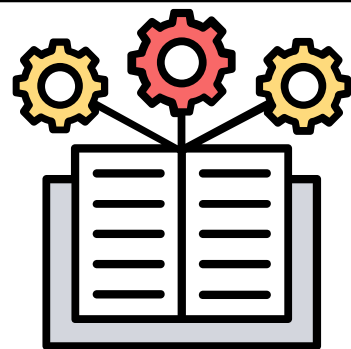
น้ำมัน
บัวบก



ขั้นตอนการทำน้ำมันบัวบกด้วยวิธีการเคี้ยวในน้ำมัน

กิจกรรม





บัตรกิจกรรม



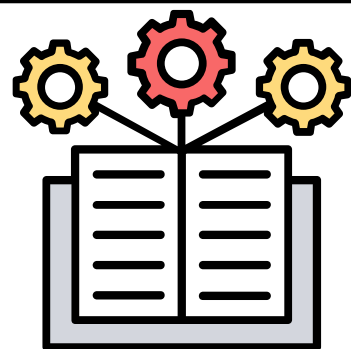
๑. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละประมาณ ๕ คน และเตรียม วัสดุ-อุปกรณ์ ตามที่แต่ละกลุ่มสนใจและเตรียมสมุนไพรของตนเองมา
๒. ครูตรวจสอบความพร้อมของนักเรียนก่อนลงมือปฏิบัติงานการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ จากพืชสมุนไพร ดังนี้

กลุ่ม ๑ พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นเครื่องสำอาง (สบู่)

กลุ่ม ๒ พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยาภายนอก (ลูกประคบ)

กลุ่ม ๓ พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยารับประทาน (ผงกล้วยดิบ)





บัตรกิจกรรม



กลุ่ม ๔ พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นผลิตภัณฑ์ป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืช

(สเปรย์มะกรูด ตะไคร้หอม)

กลุ่ม ๕ พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นเครื่องสำอาง (แชมพูสระผม)

กลุ่ม ๖ พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นเครื่องสำอาง (ครีมทาหน้ามะขาม)

๓. ครูคอยติดตามดูการปฏิบัติงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มว่าดำเนินงานถูกต้องตามขั้นตอนหรือไม่ และคอยตอบคำถาม พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางในการดำเนินงาน ให้แก่นักเรียน
๔. เมื่อนักเรียนปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ครูตรวจสอบความเรียบร้อยของสถานที่ปฏิบัติงานและกำชับให้นักเรียนเก็บวัสดุ-อุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าที่ให้เรียบร้อย



ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การทำน้ำมันบวบกด้วยวิธีการเคี้ยวในน้ำมัน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ผักสามัญประจำบ้าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากพืชสมุนไพร (น้ำมันบวบก)
รายวิชา การงานอาชีพ ๔ รหัสวิชา ง ๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒



น้ำมันบวบก ได้มาจากการนำน้ำคั้นใบบวบไปเคี้ยวลงในน้ำมันมะพร้าวด้วย ไฟปานกลาง เมื่อน้ำมันเริ่มตกละเอียด จึงนำลงจากไฟ นำน้ำมันที่ได้มากรองผ่าน ผ้าขาวบาง แล้วจึงนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ประโยชน์ของน้ำมันบวบก

ช่วยบำรุงหนังศีรษะ ทำให้ผมดกดำ กระตุ้นการไหลเวียนของเลือดและช่วยแก้ปัญหาผมหงอกขาวได้

วัสดุ-อุปกรณ์ สำหรับการทำน้ำมันบวบก

๑. บวบก ๑๐๐ กรัม
๒. เครื่องปั่นน้ำผลไม้
๓. น้ำมันมะพร้าว ๑๐๐ มิลลิลิตร
๔. ผ้าขาวบาง ๓-๔ ผืน
๕. กระทะสำหรับเคี้ยวน้ำมันบวบก
๖. กระชอนสำหรับกรองน้ำมันบวบก
๗. ขวดแก้วหรือพลาสติกขนาดเล็กสำหรับใส่น้ำมันบวบก

ขั้นตอนการทำน้ำมันบวบก

๑. นำบวบกล้างให้สะอาด เลือกใช้เฉพาะส่วนที่เป็นใบ จำนวน ๑๐๐ กรัม
๒. หั่นใบบวบเป็นชิ้นเล็กๆ นำไปใส่เครื่องปั่นน้ำผลไม้ เติมน้ำลงไป ๑๕๐-๒๐๐ มิลลิลิตร ปั่นให้ละเอียด
๓. นำน้ำใบบวบที่ได้กรองผ่านผ้าขาวบาง เอากากใบบวบทิ้งไป ใช้เฉพาะส่วนที่เป็นน้ำ
๔. นำน้ำมันมะพร้าว ๑๐๐ มิลลิลิตร ตั้งไฟปานกลาง เมื่อน้ำมันร้อน เติมน้ำใบบวบลงไป
๕. เคี้ยวน้ำมันมะพร้าวกับน้ำใบบวบให้เข้ากัน เมื่อน้ำมันเริ่มเป็นสีเขียวใส และเริ่มมีตะกอนคล้ายเม็ดทรายเกิดขึ้น ให้ยกลง
๖. ตักส่วนที่เป็นกากตะกอนออก และนำน้ำมันไปกรองผ่านผ้าขาวบางอีกครั้ง ก่อนนำไปบรรจุใส่ภาชนะที่เตรียมไว้ พร้อมนำไปใช้งาน



ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การทำน้ำมันบวบก ด้วยวิธีการเคี้ยวในน้ำมัน

สามารถดาวน์โหลดใบงานและใบความรู้ได้ที่ www.dltv.ac.th



กลุ่ม ๑ พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นเครื่องสำอาง (สบู่)

วิธีทำ

- 1) ต้มน้ำให้ร้อนแล้วนำกลีเซอรีนอุ่นให้ละลาย
- 2) นำน้ำไปกวนใส่ผสมกับกลีเซอรีน
- 3) ใส่ส่วนผสมลงไปแล้วคนให้เข้ากันจนละลายปิดแก๊ส
- 4) ใส่สีและน้ำหอมให้มันกลิ่นหอม
- 5) รอให้เย็นแล้วนำไปเทใส่ชอล์ก
- 6) นวดให้เข้ากันแล้วนำออกมาจากชอล์กและใช้งานได้

สมาชิก

- ด.ช. ปรกฤษณ์ นฤกษารักษ์ (5)
- ด.ช. สิทธิโชค เกษตรกุลพันธ์ (6)
- ด.ญ. ณัฐสุภา ชวนจิณ (18)
- ด.ญ. ภักรวดี นุทธพันธ์ (25)
- ด.ญ. อรอนงค์ เชื้อวิชิต (28)

2/1 กลุ่ม 1



วัสดุอุปกรณ์

- น้ำมัน
- เบตาเกาส์
- โคมิเคิล
- ทัพพี
- ขลุ่ยอุปกรณ์

อัตราส่วน

- กลีเซอรีน 1 ช้อน
- น้ำฟักข้าว 1 ช้อน
- น้ำหอม 1 ช้อน
- น้ำแข็ง 1 ช้อน

สบู่ฟักข้าว



กลุ่ม ๒ พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยาภายนอก (ลูกประคบ)

สมุนไพรไทย ที่ใช้สำหรับเป็น ยาภายนอก



ลูกประคบ



วิธีทำลูกประคบ

- เตรียมสมุนไพร: ตำและปั่นหรือตำสมุนไพรหลัก เช่น ไพล, ขมิ้นชัน, ตะไคร้, ผิวมะกรูด ให้พอหยาบ
- ผสมสมุนไพร: ผสมสมุนไพรที่เตรียมไว้กับใบมะขาม, ใบส้มป่อย, เกสร, และการบูร แล้วคลุกเคล้าให้เข้ากัน
- พอลูกประคบ: แบ่งด้วยวิธีผสมแล้วเป็นส่วนๆ ห่อด้วยผ้าดิบหรือน้ำฝ้ายให้แน่น แล้วมัดด้วยเชือก
- นึ่ง: นำลูกประคบไปนึ่งในหม้อน้ำประมาณ 15-20 นาที เพื่อให้ร้อนพร้อมใช้

วัสดุ/อุปกรณ์

- มีด/เชียง
- ภาชนะใส่สมุนไพร
- ผ้าฝ้าย/ผ้าดิบ
- เชือก
- หม้อสำหรับนึ่งลูกประคบ

ประโยชน์ของ ลูกประคบ

- ช่วยบรรเทาอาการปวดเมื่อย
- ลดอาการ บวม และ อักเสบ
- กระตุ้นการไหลเวียนของโลหิต
- ช่วยให้ผ่อนคลายและลดความเครียด

วัตถุดิบ

- ไพล 500 กรัม
- ขมิ้นชัน 100 กรัม
- ผิวมะกรูด 200 กรัม
- ตะไคร้ 100 กรัม
- ใบมะขาม 300 กรัม
- ใบส้มป่อย 100 กรัม
- เกสร 1 ช้อนโต๊ะ
- การบูร 2 ช้อนโต๊ะ



พืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยารับประทาน



ผงกล้วยดิบ

ขั้นตอนการทำ

1. ล้างกล้วยให้สะอาด

2. หั่นเป็นแว่น

3. ตากแดด 1-2 วัน ให้แห้งสนิท

4. ปั่นให้ละเอียดเป็นผง

5. ร่อนให้เหลือแต่ผงละเอียด

วัสดุ/อุปกรณ์

- กล้วยน้ำว้าดิบ

- เครื่องปั่น / ครก

- มีด

- กระชอน

- เตาอบ (หากมีแดดให้ตาก 1-2 วัน)

ประโยชน์ / สรรพคุณ

- รักษาแผลในกระเพาะอาหาร

- รักษาโรคกระเพาะอาหาร

- รักษากรดไหลย้อน

- รักษาโรคลำไส้อักเสบ

- ลดน้ำตาลในเลือด

- ลดอาการระคายเคือง และ
เส็บร้อนท้อง

- แก้ท้องเสีย

กลุ่ม ๓ พืชสมุนไพร
ที่ใช้เป็นยารับประทาน
(ผงกล้วยดิบ)



หัวข้อที่ 6 พืชสมุนไพรที่นำมาใช้เป็นผลิตภัณฑ์
ป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืช

ผลิตภัณฑ์
ยากันยุง

ใช้ทาผิวทา



กลุ่ม ๔ พืชสมุนไพร
ที่ใช้เป็นผลิตภัณฑ์
ป้องกันหรือกำจัดศัตรูพืช
(สเปรย์มะกรูด ตะไคร้หอม)



แชมพู



วิธีทำ

1. ต้มสมุนไพร เช่น กล้วยหิน
มะกรูด กับน้ำ
2. กรองเอาแต่น้ำสมุนไพรที่
ได้
3. ผสมน้ำสมุนไพรกับเบส
แชมพูอ่อน ๆ
4. คนให้เข้ากัน แล้วพักให้
เย็น
5. เทใส่ขวด พร้อมใช้งาน

อุปกรณ์

- 1 กล้วยหิน
- 2 มะกรูด
- 3 เครื่องปั่น
- 4 กะละมัง/ภาชนะ
- 5 ถ้วยตวง
- 6 เครื่องชั่ง
- 7 ขวดปั๊ม

ประโยชน์

แชมพูสมุนไพรอ่อนโยน บำรุงผม ลดผม
ร่วง มีกลิ่นหอมธรรมชาติ

กลุ่ม ๕ พืชสมุนไพร
ที่ใช้เป็นเครื่องสำอาง
(แชมพูสระผม)



ครีมทาหน้า



วัตถุดิบ

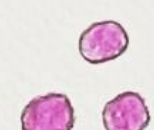
1. มะขามเปียก 2-3 ผล
2. นมสด 6 ช้อน
3. น้ำผึ้ง 1-2 ช้อน
4. อ่างทองจระเข้ 2 ช้อนโต๊ะ
5. จมูก 1 ช้อนโต๊ะ
6. น้ำขมิ้นปากรูผิว (ปริมาณมาก)

อุปกรณ์

1. ตาชผสม
2. ผ่าจาวขาว
3. ช้อนโต๊ะ
4. เครื่องปั่น

วิธีทำ

1. คั้นเอาน้ำมะขาม
2. นำน้ำมะขามมาผสมกับ น้ำเลืกน้อย จนเข้ากันดี
3. เติมนมสด + จมูก
4. เติมน้ำอ่างทองจระเข้ และน้ำขมิ้นปากรูผิว




กลุ่ม ๖ พืชสมุนไพร ที่ใช้เป็นเครื่องสำอาง (ครีมทาหน้ามะขาม)





สรุปบทเรียน

สรุปบทเรียนร่วมกัน



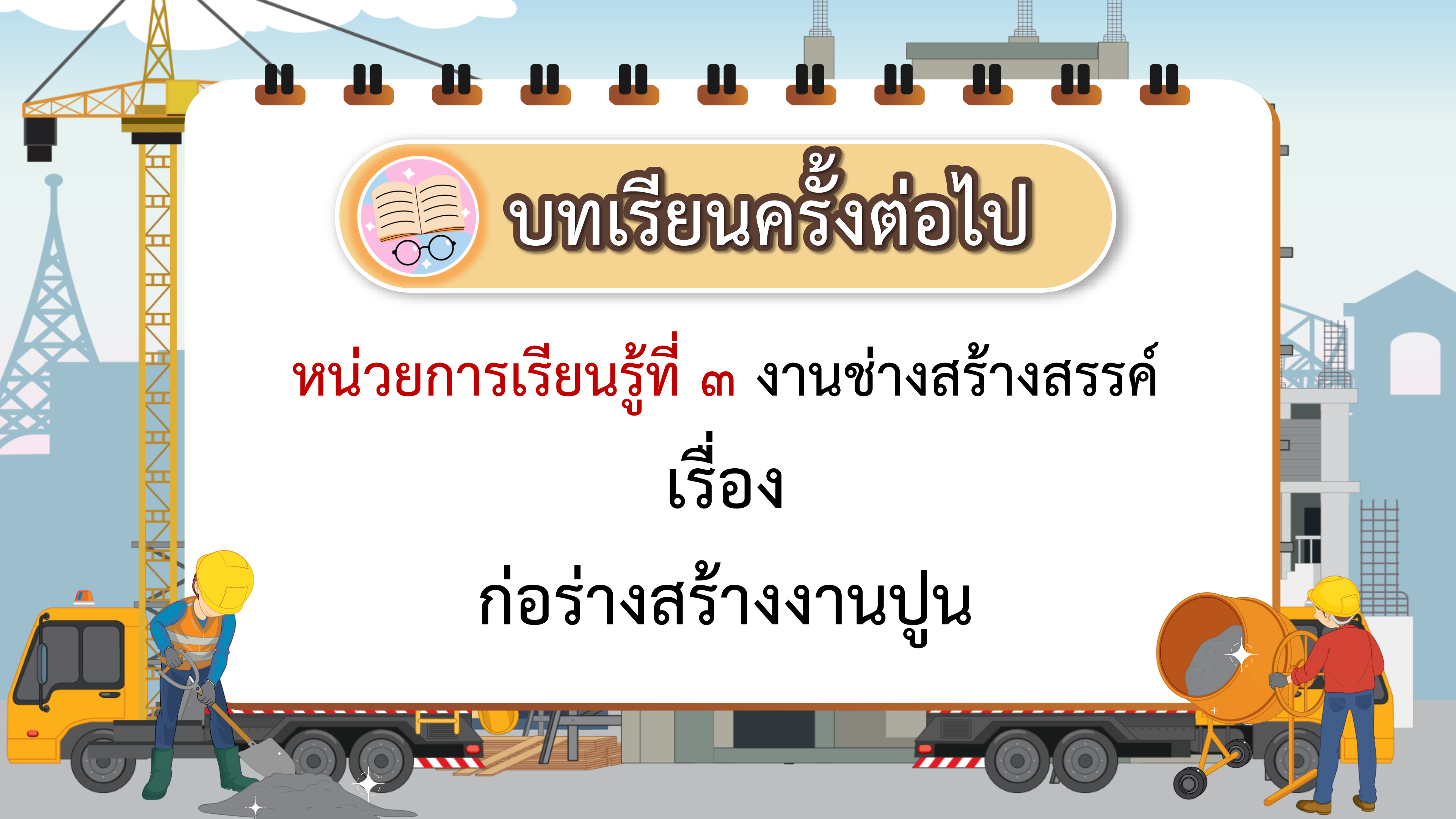


บทเรียนครั้งต่อไป

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ งานช่างสร้างสรรค์

เรื่อง

ก่อร่างสร้างงานปูน





สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง งานปูนเบื้องต้น

ใบงานที่ ๑ เรื่อง แบบฝึกปฏิบัติการก่อร่างสร้างงานปูน

สามารถดาวน์โหลดใบงานและใบความรู้ได้ที่ www.dltv.ac.th

